Предплата
ПЛАТНА в Чернівцях
виносить:
на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 5 рублїв або 12 франків

Поодинокі числа по 12 кр. в книгарнї Г. Пардінього в Чернівцях, ринок ч. 10 і в бюрі ґазет Л. Горовіца, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в пятницю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 6.—8. години вечером.

Оповіщення і прилоги обчисляють ся по найдешевших цінах.

Ч. 17. Чернівці, дня 24-го цьвітня (лат. 6-го мая) 1892. Рочник VIII.

Уряди парохіяльні орудієм румунїзациї.

Тутешна румунїзаторска „Gazeta Bukovinei“ помістила в числї 29. з дня 26. лат. цьвітня с. р. допись з Вижниці, котра в дословнім перекладї звучить так:

«О. Мунтеана з Мігови, повіту Вижницкого, завізвано, як кажуть, щоби в будуще не допускав ся більше перекручуваня імен своїх парохіян, переміняючи «Гаврило Николаїв Татар» на „Gavril alui Nicolae Tătar“. Та сей папотець, знаючи заміри доробкевичів, в якій небудь справі національній сповняє як слїд свою місию; проте не остало ся ему нїчого иншого, як лиш не зважати на те завізване та заявити супроти него свою погорду.

Але от що! Панове, надто сильно діткне ні в своїм національнім почутю руско-католицкім, не задоволили ся самим завізванєм, а узнали навіть за відповідне, оповістити точні приписи що до писаня імен, заявляючи заразом, що коли він і на далї оставати ме при сім відступленю від закона (sic!), то вони донесуть се компетентним властям, а на виставлені ним акта, як сьвідоцтво убожества, метрику і т. д., більше не зважати муть, тілько звернуть їх назад, і він буде відповідати за всі наслїдки з того.

О скілько ми увірили ся, то о. Мунтеан не дав ся налякати, а пише й дальше так, як повинен писати, і як приписують рубрики книг парохіяльних, що всї друковані в мові волоскій.

Витаєм о. Мунтеана за его приналежне поступоване, бажаючи, щоб і багато иншіх сьвященників в тім взглядї его наслїдувало».

От як далеко сягає бута румуньска! Виходить воно на те, що сьвященики Волохи, вислані в рускі повіти на рускі парохії, повинні служити справі национальній волоскій, повинні сповняти свою «місию» яко румунїзатори навіть на глум і перекір всяким законним порядкам. Виходить воно на те, що церква православна на Буковинї, замість займати ся церковними справами та служити високим ідеалам христіяньским, має вже зовсїм перетворитись на якусь єрархію политичну, на якусь з-орґанїзовану партию национально волоску, котра могла-б бути в станї ставити навіть опір законним порядкам, коли вони мали-б стояти на завадї еї несытим цілям, еї несправедливим забаганкам.

А хто-ж винен тому, що між духовними та сьвітскими Волохами на Буковинї вародив ся такий дивачний и з засадами христіяньскими зовсїм не згідний погляд на цїли і задачу православної церкви на Буковинї? Та вже-ж нїхто иншій як самий голова тої церкви, звістний із своїх румунїзаторских заслуг митрополит Морарь-Андриевич вкупі з своєю консисторією. Як тепер «руско-католицкі доробкевичі» виступили в оборонї законів проти самоволї о. Мунтеана, так вже кілька років тому назад саме високе ц. к. правительство краєве завізвало було консисторию, щоб в своїх шматизмах та всяких иншіх письмах залишило румунїзацию рускіх імен осіб та місцевостий, а як тепер о. Мунтеан зневажає завізване властий, так само і тодї владика Морарь враз із своєю консисторією не хотїли нїчого знати о правительственнім завізваню, бо писали, ба й пишуть по нинї рускі имена по своему, перехрещуючи православних Русинів-селян не на членів церкви православної — бо вони ними е й так — а на членів партиї политично-волоскої, а рускі місцевости називаючи так, мов би вони були місцевостями «одноцїльного корінного», се-б-то волоского народу.

Коли-ж отже о. Мунтеан позволяє собі румунїзувати імена, ба робить се навіть „неустрашимо“ без всякого огляду на законні порядки, то має він в тім взглядї живий прикляд на самім метрополитї і консисториї; він тут нїчого иншого, як лиш сьвідомний і вельми дїяльний член тої єрархії политично-волоскої, що дїлає в дусї свого архипастиря, своєї консисториї, ідучи з нею разом, хоч би цїлком на перекір справедливости і законам. В тім лиме ріжниця, що виступає він далеко сьмілїйше, а то тому, що єрархія политично-волоска послїдними часами вже явно кинулась на поле загорілої политики румунїзаторскої, а сам владика в своїм сегорічнім великоднім посланію вже таки цїлком не таїть ся з своїми политичними румунїзаторскими цїлями.

Ми-ж стоячи по сторонї права і законів вже не раз протестували, а так само і тепер з нагоди дописи поміщеної в „Gazet-ї Bucovinei“ протестуєм проти такого румунїзаторского поступку, проти такої румунїзаторскої самоволї волоского духовеньства, і звертаєм наново увагу компетентних властий на таке допуване законів, якого зухвало допускає ся волоске духовеньство.

Русини не повинні терпіти, щоб з їх іменами, які лишили ся їм в спадщинї по їх батьках, дїдах і прадїдах, сьміли румунїзатори — сї заволоки поміж рускім народом — чинити, що хотять і сї імена зневажати, перекручуючи їх на свій лад.

Дїдів скарб.

Оповіданнє Ю. В. Ревякіна.

(Переказав з российського М. Школиченко).

I.

На 78-ім році свого бурлацького життя дїд Омелько знайшов собі тихий притулок. Доля, що більше нїж півроку кидала його по всїх країнах, нарештї пожаліла його. Се трапилось несподївано і зовсїм звичайно. Дїд шкандибав собі з невеличкими саківками по курній дорозї; навкруги високою стїною стояло жито, блакітне українське небо розгорнулось над ним величезним шатром і жнивне сонце не скупило ся нагрівати стареньку, згорблену спину. Дїд Омелько міркував собі йдучи: „Де то Бог пошле притулок.... Добре було-б пристроїтись тепер на службу де небудь на царинї — сидїв би в доброму курінї та спочивав від тяжкої працї!.... Працював у камнеломнях, бурлакував, виблукав усю херсонську ґуберню, ловив рибу на Куялниках, попрацював у Одесї на пристанї... час кісткам і на спокій...,“ Дїдове міркування прорвав веселий, дзвінкий голос:

— А куди, дїду, прямуеш?

Омелько підвів очі: перед ним стояла невеличка бідка, запряжена сїрою, страшенно ситїлою конякою. На бідї сидїв якийсь пан, на йому був полотняний балахон і з широкими крисами бриль. Панове лице було нестеменно українське, з карими очима, товстим носом і великими, обвислими вниз вусами. Дїд зняв засмальцьованого свого бриля і низько поклонив ся.

— Їду, пане, куди очі дивлять ся. Хазяїна шукаю.....

— Відкиля-ж ти шкандибаеш?

— З Херсонщини.

— Пішки? дивуючись спитав пан.

— Пішки.... Мене вже так по білому сьвіту 80 років ноги носять!

„Бувалий чоловік“, подумав пан, уважно розглядаючи лице одноокого, білого як лебідь Омелька. Пан був українофіл, збирав народні повіря та пісні, працював у „Основі“ і ганяв ся за кожним „бувальцем“.

— Відкиля-ж ти, дїду, родом?

— Хто його знає, пане, давно се було!... Мовляють по старинному: з риби родом, а з пугача плодом.

При сих словах Петро Йванович Щерба, так звав ся пан, що сидїв у бідї, занадто ожив ся, достяг люльку і вступив з подорожним в довгу бесїду. Розмови такі Петро Йванович прозивав археольоґичними екскурсиями. Омелько задля українофіла з'явив ся певним скарбом. Родив ся він ще під кінець минулого віку на південній сторонї Київщини, бачив стародавні звичаї і обичаї; у 1810-ім році утїк від лихого орендатора у дикі Херсонські степи, бачив він і велетнів гадюк-повзунів, і диких коний торпанів, і вовкулак, і відьом, знав стародавні козацькі думи, коротенько кажучи, одноокий Омелько з'явив ся цїкавим примірником „бувалого“ дїда, носителем безкрайого числа повірів та леґенд.

— Ну, не гаючись порішив Петро Йванович: примощуй ся до мене на бідку, поїдемо на хутір. Будеш сидїти у моїй пасїцї.

В Омельковому единому оцї показалась сльоза і покотилась по зморщавій, загорілій щоцї.

„Почув Бог милосердний мою молитву“, подумав дїд: „скінчило ся тепер бурлацьке життя!“

Хутір Петра Йвановича звав ся „Вовчим яром“ і був одним з найкращих українських закутків.

Широка долина, посеред котрої, ледви визираючи з лопухів, папоротя та водяних маківок, котив ся тихий струмочок, покрита була старим березовим лїсом. З лївого боку, на пок

Звертаєм увагу руского загалу на те также задля того, що зміна імен в правнім зглядї дуже важна річ і може мати дуже немилі наслїдки для тих, що називають ся инакше, як їх батьки, брати і т. д.

Проте покажіть, братя Русини, всїм румунїзаторам, що ви умієте шанувати своя імя, і кождому, що посягне на его зневагу, з-умієте дати добру відправу.

Дописи.

Пастирске посланїє митрополита Мораря з поводу сегорічних великодних свят.

I.

Може хто з читателїв приймне собі справоздане митрополита Мораря до корони з его архипастирскої визитациї по Буковинї, уміщену в „Apologie II“, де межи иншими спасительними его трудами около православного народу в Буковинї згадують ся также і архипастирскі его посланія до православного народу, як: посланія на різдво Христове і воскресеніе Христове. От і сегорічне воскресеніе Христове не обійшло ся без такого его архипастирского посланія. Всї сї посланія мають священники, кождий в своїй церкві, прочитати і всю архипастирску їх мудрість народови розтолкувати. А щоби сего не було за мало для православного народу в Буковинї, а може также задля важности змісту теперішнього посланія, розіслав владика ще по одному примірникови і для громад, щоби (розуміє ся) громадскі писарі де коло корчми або на толоцї се его посланіе прочитали и в его дусї народови розтолкували.

Архиереї всїх других віроісповідань хрістіяньских розсилають также посланія до своїх наств, де натикаючи на деякі сучасні, особливо соціяльні події, накликують свою паству в дусї любови христіяньскої до умірковання і терпеливости. Роблять они се все так, як їх високому достоїнству, їх соціяльному становищу і їх сьвятому званю подобає. — Та не так робить митрополит Морарь з своїми посланіями: они мають ему послужити за речника его політики для его сторонників, а за докір і угрозу для его противників! — Для того і посланія его виглядають більше на ґазетярский атак з „Gazeta Bukovinei“, повний нетерпимости, фанатизму і шовінїзму, як на яке духовне посланіе в дусї любви христіяньскої. Але відай ще ніколи не мав митрополит Морарь тілько матерії для свого рода посланій, як перед сегорічними великодними сьвятами. Таже сего великого посту відбулися вибори до сойму краевого, і чи-жь се не дає досить матерії для духовного архипастирского посланія «в дусї любви христіянскої» ? Треба отже сторонників і послушних рабів, тих, що свої голоси на Волохів віддали, похвалити, і в дусї Воскресенія Христового (sic!) їм будучність і спасеніе (певне від «чужинців») обіцяти, а тим самим і їх всїх до запеклої борби і ненависти против других підохотити, а противників і непокірливих, що гососували по своему сумлїню на своїх, треба укорити, прізвати що найменше Юдами-Іскаріотами і їм розуміеся обіцяти погибель і пекло на тамтім сьвітї. А все се лише в дусї христіяньскої любови. Митрополит Морар для більшого ефекту в своїм сегорічнім великоднім посланію помішав сьвяті ідеали Христової науки з власними шовінїстичними ідеями так, як колиби вони природно одні з других випливали.

Всюди тягне він паралелю межи моментами історії спасенія через Христа, а послїдними виборами до Сойму, і доходить до того, що як Христос в своїм воскресеню побідив неправду, так і (розуміеся) Румуни (він всюда говорить: православні) в виборах побідили ворогів! От чого в нас ще не бувало: Владика, котрого монарха поставив, щоби мир і любов христіяньску ширив межи народами, щоби непорозуміне межи підчиненими ему двома націями глаголїв, їх мирив і по вітцївски ними опікував ся, ставляє ся на сторону одної з них, і вічно в-їдае на другу, напастуе еї і недае їй віддиху, підтримуе ненависть і незгоду, щоби ту другу націю підкопати і до упадку привести і до того послугуе ся посланіями пастирскими! Се нечувана зрештою річ межи христіяньскими церквами, щоби Митрополит так мало зважав на свое зване, а так дуже пішов на службу партийної борби, що став ся для одних більше як пастирем, а для других не то пастирем, а просто вовком, і то навіть не в овечій шкірі, а таки в цілій своїй постати!

Як довго будемо ми терпіти наругу над нашими сьвятощами від голови нашої церкви, котрий не знае границь своєї бути і зухвалости і нас своїм бестактом вічно дражнить і оскорбляе? Чи нема вже у нас нїгде людей з честію, щоби запротестували против таких вибриків владики?

Неуніят, а таки правдивий православний піп.

З УКРАЇНИ.

Кожному частенько траплять ся чути від старших, котрі вже почали хилити голови на бік і котрих важке житте чимало надавило на грудину, такі промови: „добре мріями заноситись у гору да так високо, як молоді се роблять, а як вийдеш на свій шлях, як станеш на свій власний ґрунт, тоді не те засьпіваеш! Житте не раз поверне тебе не у ту сторону, кудиб ти хотїв....“ І справдї! Чимало ми бачили таких, котрі, здавалось, і думкою і працею (поки були молоді, вчились) ішли по одному шляху, простували туди, куди вела їх правда й наука, а як тілько доторкнулись до самого життя, до самостійної роботи, то думки зостались думками, а на дїлї пшик вийшов!! Правда се, і така правда, що і вимовити важко....

А чом же так? Яка тому причина, що сегодня Іван каже одно, а через рік або два робить таке, що дивиш ся і очі протираеш: не вже се той самий чоловік?!

Причин сему багато, але-ж я хочу натякнути на одну, про котру, менї здаеть ся, слїд би було поміркувати. Я хочу казати про ту прорву, що лежить між молодим та зеленим, що наливаеть ся та зріе, і самим життем, з котрим потім се дозріле має дїло! Подивиш ся, справдї, як далеко молода людина, чи слухач він, чи учень ґімназияльних кляс, від того, що зветь ся життем. Уся наука, котра вийшла із сего-ж життя, котра маe коріння у ему-ж, дае ся слухачу окремо, і він, хоч і пішов по більш менш звісному шляху, але-ж як він летить над тим шляхом, над землею?!

Спробували було у одному куточку у Роснї поєднати рільничу школу з земством і життем простого люду, і чудо диво з-явилось: до того полїпшала культура хлїба у тих повітах, що аж злякались — що-ж воно буде, як хлїбороб та не в драній сорочці буде ходити? та й другим взірець поганий: щоб ще й собі того не забажали. Подумали (а може й зовсїм не думали, а тілько побачили та й зробили) і скасували се єднання (було се у пермській ґубер).

Усюди почуваеть ся така відрїжненність.. А звідсїля й виходить: скінчить слухач науку, дадуть ему наперець „с правами“ у руки, він і ходить не знаючи, куди его притулятись. А притулить ся кудь, то стріне від разу зовсїм не те, що „думав“, почне притуляти „своє“ до нового несподїваного збентежить ся, і почне робити те, що „другі“ роблять і тілько!....

Я не хочу сказати, щоб ще малою дитиною шпурляти у саме багно нашого життя Нї, борони Боже. Молоде та зелене треба берегти, треба дуже сторожко виявляти хиби, котрих чимало у нашому життю, але-ж треба поволї виявляти усе так, як воно е; таким побитом і виявило ся-б, де у нас слабійше ґрунт, і де треба підставити нову підпору....

Для чого-ж се казати, одповідае менї хто небудь; се стара байка і хто сего не знае? Так то воно так, але-ж тим то і треба злишний раз нагалати про сю байку, щоб як небудь від неї відкараскатись та й засьпівати ґуртом нову пісню....

Багато шляхів і стежок, по котрим блище можна підійти до самого життя, до народу і побачити, що в ему дїеть ся, і зрозуміти, що ему потрібно. Я не хочу їх перелїчати да і не перелїчиш. А хочу я тілько нагадати, що от

майдані, стояла укрита соломою велика хата. Хату оточали вікові груші та дикі яблунї. Хутір сей Щерба купив у свого брата, заможного поміщика, і упоєний українофільством, жив там трохи що не три роки. Хата збудована була не відходячи ані на крок від „давних-давен“. Широка призьба ховала ся в густих грушевих вітях, а невеличкі віконниці розмальовані були сїльским муляром на диво всїм людям.

На трьох віконницях скомпоноване було на малюнках пасїшникове життя, котрого спокушав нечистий. Він таки під кінець спокусив старого дїда, примусив його горілку пити та танцювати з відьмою. Нечистий намальований усюди в образї Нїмця, але з копитами і хвостом. На четвертій віконниці виразно визначала ся велетеньска постать козака-запоріжця з безкраїми вусами та оселедцем-чубом. Козак держав завбільшки з добре відро чарку, а перед його, зігнувшись у три погибелї, стояв у старих виступцях та пошматованому ланцердаї жид. Знизу, на білому полї, написано було синими лїтерами:

„Ся горілка не з таких,
Як колись бувало:
Насип, жиде, ще кручок,
Бо сієї мало!...“

Побачивши все отсе своїм далековидющим, ним оком, Омелько задрїжав від радощів.

„Боже мій“, думав він, „чи сон отсе, чи справдї я бачу?! Роскішна пасїка, сотень до трьох колодок, оточена густими кущами жовтої окациї, бузку та черемхи, ставок, обсаженний вербами, кириичка з хрестом, тїнистий березняк і тепла хата.“

Більше-ж усього Омелька вразила хата, вона по його думцї розмальована була найкращим у сьвітї майстером. Дїд зажив собі, як у Бога за дверми. У день він возив ся у пасїцї, лаштував там справжню „катрагу“, у вечері, після доброї вечері, сидїв з ним на призьбі Петро Йванович та розмовляв про старі, минулі часи. З замолоду Омелько дуже любив музику і добре вивчив ся грати на два інструменти: дудку та бандуру. Після довгенького розшукування Петро Йванович добув десь стару бандуру. Омелько напяв на неї струни, прилаштував до пальців кістяшки і пригадав козацькі думи. У тихі, лїтні вечері, коли повний місяць осьвічував увесь хутір, і старі дерева кидали від себе довгі таємничі тїни, Петро Йванович сидїв замисливши на турецькому килимі та слухав дїда. Омелько дрїжачим, але привітним голосом співав про славного Морозенка, про козака Нечая, про те, як на чорному морі, на білому камені, жалібно кричав сокіл. Бандура глухо бренїла. Жалібні пісні переходили іноді на дрібні, веселі танці, дїдові кістяшки стрибали тоді з дивовижним поспіхом і завзято вибивали на струнах дрібні перебої. Петро Йванович залїтав своїми мріями далеко:

„Покину я писати дрібні етноґрафичні замітки, думав він: я скомпоную цїлу українську епопею!...“

Бють пороги, місяць сходить, козацьке сонце.... тїни минулого встають одна за другою. От з'являть ся у блідому місячному промінї запоріжське, сиве лицарство з бунчуками, клейнотами.... Кучеряві груші, зворушені тихим нічним вітерцем, ледви шепотять своїми жорстокими листями; у недавно скошеній пахущій траві ляцять невинно польові цьвіркуни. Дїд Омелько замовк, він тілько ледви, ледви перебірае струни, і ввижаеть ся Петру Йвиновичу широкий Дніпро: з одного боку темніе на крутих горах хмурий, віковий лїс, а з другого боку: „військо йде, хоругвоньки мають, попереду музиченьки грають..,.“

На хутір до Щерби частенько приїздив молодий письменник, теж завзятий українофіл, у вигаптованій шовком сорочці і синих штанах. Тоді на лужку біля криниці варилась каша, і під шепотіння плакучих беріз вели ся безкраї бесіди. Багато бачив Омелько і умів викликати минули тїни....

пригріло весняне сонечко, незабаром і молодіж складе іспити по своїм „великого числа“ наукам і поїдуть хлопці, дівчата „і по селах, і по хуторях, і по кунцях і по панах....“

От тут і треба ловити ті дорогі хвилини, в котрі можна вирватись з шкільної науки і подивитись на саме житте. Кому тільки не відомо, як проводить лїто більшість учнів і слухачів. Забеть ся кожний куди небудь і не відпочине як слїд, нїчого цїкавого не побачить, а так-як прийдеть ся; або боки належить, або в карти заграеть ся тай годї! (звісно я кажу не про всїх). А хіба мало у нас на Руси-Украіні, що цїкаве і треба побачити, такого, що стряхне той чад, що забереть ся у голову від латиньских книжок, чи мало такого, що збудить почуття до рідного краю, до тих бажань, котрі так рвуть ся з широкої, здорової але-ж надавленої груди нашого „найменьшого брата“!

У кожного з нас чимало таких хвилин, про котрі він згадуючи каже: ех, був дурний — під носом багато цїкаваго було, та не побачив, не зрозумів, а натякнуть нїкому було.

От таки тепер чимало сим лїтом буде блукати і гаяти час таких, котрі при розумнїйших обставинах за два-три місяці чимало піднялись би у своєму духовому розвою, і ще й других за собою потягнули би на ту-ж стежку.....

І на такого чоловіка, котрий хоч трохи поєднав книжки з життем, ми вже більш будем покладатись, що він вже не злякаеть ся суворого життя, що він і скаже добре і зробить так, як скаже.

От мої убогі думки. Я вже казав, що не буду перелічати тих стежок, на котрі кожному окремо треба йти, а тільки хотїв натякнути на той добрий випадок, що буде от вже незабаром. А може хто небудь з „старих“, згодившись зо мною, ближче підійде до тої мети, що я поставив, і словом, або на папері прояснить хоч деякі з сих стежок, а молоді послухають, повчать ся.....

Бувайте же здорові старі і молоді, учіте й научайтесь, а нива незорана ще велика, волів не багато, а пасїння чи мало де хто заготовив?!...

Украінець — Слобожанин.

Перегляд полїтичний.

Справа уступленя теперішнього бук. краевого президента ґр. Пачого все ще непорішена. З всїх донесень ґазет можна однак майже наівно сказати, що ґр. Паче небавом уступить, позаяк він самий сего жадає і не хоче під теперішними обставинами лишити ся на дотеперішнім своїм становиску. Не знати лише, на яке нове становиско буде він призначений, і хто стане его наслїдником. Якийсь час говорено о секцийнім шефі барона Плянарті, пізнїйше випливла знову кандидатура на ґрафа Сант Жуліена, совітника намістництва в Бреґенциї, шваґра міністра бр. Кінбурґа, в кінци радника міністерского Рожа.

Рада державна відбула вже кілька засїдань, під наради не прийшли однак ще нїякі важнїйші справи кромі предложеня о реформі податковій, котре прийшло на засїданю в понедїлок до першого читаня. Много шуму наробило внесене поставлене на засїданю минувшого четверга Молодо-Чехами, котрим они жадають поставленя міністра судівництва бр. Шенборна в стан обжалованя за отворене нїмецкого суду повітового в Векельсдорфі без попередного рішеня сойму. До вісїм днїв має відбути ся над сим внесенем дебата, і палата перейде напевно над ним до порядку дневного, позаяк кромі Молодо-Чехів і кількох Хорватів, що підписали се внесене, всї другі посли будуть против сего внесеня голосувати. Всеж таки факт сей має тим більшу вагу, що се перший раз трафлає ся, від коли наступає закон о відвічательности міністрів, щоби міністер був поставлений в стан обжалованя.

В Рієцї відбув ся з-їздъ Хорватів партиї Старчевича, на котрім ухвалено маніфест, де зазначає ся конечність сполученя всїх хорватских земель в одну полїтичну цїлість. Наради вели ся на мори, і в тій цїли комітет винаймив осібний корабель, щоби зборн, як каже телеґрама, евентуально не могли бути розвязані. На з-їзд приїхали делеґати з Дальматії, именно члени нової партиї хорватскої в дальматиньскім соймі, відтак делеґати з Істриї між ними посли Спинчич і Ляґінія, а з Хорватії вислано делеґатів: Фольнеґовича, Якчана, Франка, Кумичина і Корпіцера. В справі вибору тихъ делеґатів скликано попередно збори правно-державної партиї з самої Хорватії до Загребу, де рішено також, щоби до часу будучих виборів соймових, котрі мають відбути ся в місяци червни, перевести добру орґанизацию партиї.

В Лондонї велась перед кількома днями в парляментї нарада над внесенем Ролліта, котре домагало ся, щоби незамужним жінкам надати право голосованя, і закінчила ся тим, що палата відкинула се внесене малою більшостію голосів, бо 175 голосами проти 152. Головний закид, який підношено против сего внесеня, був той, що з одної сторони обичайним жінкам нераз просто булоби неможливим брати участь в виборах задля адітациї виборчої, а з другої сторони підношено закид, що закон сей увзглядняе лише женщини незамужні.

Российскі дневники з обуренем обговорюють приказ болгарского правительства, котрим послїдними днями відобрано многим росийским дневникам почтовий дебіт в болгарскім королевстві, а всі видання періодичні появляючі ся в Росиї, з вийнкою польских дневників, піддано під превенцийну цензуру. З тої причини деякі дневники петербургскі накинули ся на польску прасу в Варшаві, закидають еїй симпатії для Болгарії, котра мов би стояла під австрийским протекторатом и звертають ся з апострофою до цензорів, щоби они з більшою увагою відчитували польскі дневники.

Американьска ґазета Newyork Herald довідуе ся з Гамбурґа о причинах, які спонукали італійского короля Гумберта до того, що приїде в мїсяци червни до Берлїна. Нїмецка воєнна партия, на переді котроі стоить шеф теперішного штабу Шліфен и ґр. Вальдерзе, не хотїла призволити, щоби Італія зрекла ся з своих зобовязань до потрійного союза, бо натомість Австрия і Нїмеччина мусїли би скріпити свої сили. Партия нїмецка в Римі, котрої провідником есть шеф ґенерального штабу Козенц, виступила против зменшеня войскового буджету, щоби в Берлїні Італію не уважали за «непевного спільника». Але зменшене буджету есть там доконечне з причин загальних. Нїмецкій амбасадор ґр. Сольмс дістав наказ, щоби тому після своїх сил противив ся, і він се дійстно виконував в такий спосіб, що король Гумберт рішив ся сам поїхати до Берлїна, щоби там справу залагодити. При тім не лише ходить о войскову квестию, але і о те, щоби натякнути нїмецким банкирам, чи би они не допомогли Італії при новій позичці. Король вияснить, що Італія мусить обмежити ся, щоби що-до наслїдків сего кроку успокоїти нїмецку воєнну партию. Фінансовий клоніт в Римі зайшов так далеко, що новий італийскій амбасадор для Берлїна ґр. Таверна зрік ся своєї пенсиї, і сего року вже міністерство війни не вимле нїяких офіцирів на нїмецкі маневри. Рівно-ж король Гумберт докаже цісареви Вільгельмови, що парискій Ротшільд приобіцяв помагати при затягненю позички, ссли она зредукуе свою армію, чого, розуміе ся, яко член потрійного союза не може зробити без позволеня других союзників. Король Гумберт буде старати ся тепер в Берлїні о таке призволеня, а від відповіди, яку дістане, буде залежати дальше істноване потрійного союза, бо держава італійска стоїть перед фінансовою руїною. Ще до того в кружку дуже вилівого італійского міністра Нікотери сильно аґітують за згодою з републикою французкою. —

Недавно в европейскій прасї появили ся поголоски, що румуньский король Кароль хоче абдикувати, а Росия бажаючи вивідати ся, кілько правди в тих вістях, мала навіть дати місню якійсь довірочній особі, щоби она довідала ся, кілько властиво є правди в сих поголосках. Кореспондент віденьскои N. fr. Presse доносить, що в сих вістях нема нїчого правдивого, бо анї основатель гогенцолерскої династиї в Румунії не хоче зрікати ся румуньского престола, анї Росия не може отверто показати, що она має інтерес в абдикациї нинїшного короля румуньского, хоч одни пансляві-

---

II.

Пролинув непримітно рік. Омелько жив, дякуючи свою долю, а Петро Йванович не писав ще своєї епопеї, тай не приступав до впорядкування скарбів, що були заховані у дїдовій широкій памяти. Мрії зістались мріями, бо украінофіл письменник приїздив на хутір одягнений вже справжним денді і довго та шпарко вів про щось бесїду з Петром Йвановичем. Трохи згодом Щерба одержав якогось пакета, пильно розпорядився у господарстві тай поїхав з хутіра. Петро Йванович виїздив до Варшави на службу. Несподівана розлука з добрим паном дуже вразила Омелька;

— Прощавайте, Петро Йванович, сумно промовляв дїд: — не доведеть ся нам більше побачитись!

— Не журись, Омельку, се дурниця; прийду літом і будемо писати про давню-давнину.

— У далек краї їдете ви, пане, без вас тут, чого доброго, обіжати муть мене старого.

— Пиши до мене, я всього доглядатиму, одповів Щерба, щиро стискаючи дїдову жорстоку руку: — не турбуй ся, Бог дасть побачимось!

Дїд проводив свого добродія далеко за хутір. Розпрощавшись сумливо та жалісливо, друзяки розійшлись. Завезла Щербу почтова бричка.... Дїд Омелько, знявши свою шапку, довго стояв на весняній проталій дорозї. Його білого довгого чуба ворушив весняний вітер; едине око з великим смутком стежило за бричкою; вона-ж усе зменшалась і перешті овсї зникла.

„Знову сїромахою зістався на білому світї“, подумав дїд і тихо пошкандибав до хутіра. Над проталинами весело щебетали жайворонки. Хутір після зимового сну просипав ся, скрізь посилось завзяте щебетання дрібних пташок, але-ж Омелькові все оте здавало ся сумним.

Почав Омелько жити у „Вовчому яру“ тихо, неначе той пустельник, він стеріг лїс та доглядав пасїку. В ряди-годи тілько приходили до його за лїкарськими травами хворі хуторяни. Инодї ходив Омелько до церкви у новій, смушевій шапці та величезних чоботях, що подарував йому добрий пан. Так пройшло два рокі. Петро Йванович не писав до Омелька і не приїздив. У хуторі хозяйнував його брат, сусїда-поміщик.

— „Нїколи йому про мене згадувати, заспокоював себе дїд: — на чужій сторонї служба свій брат!“ Инколи Омелькові було занадто сумно, він жалкував за тим, що добрий пан не списав у книгу його „бувальщини“ і мусять загинути в купі з ним чудесне розуміння усякого зілля, мудрі, стародавні замови і повірря. Дїд кожного вечера молив ся довго і завжде згадував „раба Божого Петра“.

Одного темного весінного вечера, ідучи з пасїки до хати, Омельяо раптом спинив ся і обмер на місці. Дїдове серце стрепенулось. Йому здало ся, що край дороги над ставком, в урочищі — „Гайдомацькі лози“, засяяв синенький огонь. Огонь піднявся злегенька по над землею, затремтїв і погас.

— Гроші горять, шепнув Омелько; — скарб е! Поваром перехрестившись, дїд сторожкою ходою пошкандибав до ставка.

Тиша навкруги була мертва. Проказуючи у думцї молитви супроти злої сили, Омелько довго піджидав, поки огонь з'явить ся удруге, але його більше не було. Омелькові, чомусь то, напалась на очі величезна, на половину струхла береза і занадто чудна на взир.

— Є скарб, огнем показав ся, шенотїв дїд: — Бог мабуть послав моєму добродію золоту долю!.... І я, старий, непотрібний дїд віддячу Петру Йвановичу за притулок. У ночі утїк сон від дїдових очий. Йому мерещив ся давній запоріжський скарб; згадував він оповідання про те, як гайдомаки закопували золоті дукачі, одмірювали на схід сонця ступні та промовляли над ними страшенні заклятя.

— Заклятий скарб не біда, супроти сего знаю я стародавне средство.... дістану скарб, хоть би там що!

Далеко ще було до сьвіта, як Омелько був уже на ногах; обережно, ніби крадучись, вийшов він з хати. Весінне небо сяяло зорями; на

стичний дневник в Петербурзї вже по абдикациї Милана сказав, що Милан се перший з тих наддунайских князїв непослушних Росиї, котрий упав, а за ним пійде болгарский князь Фердинанд і румуньский король Кароль.

Буковиньскі товариства рускі.

На місячнім засїданю „Рускої Бесїди“ з дня 4-го лат. мая с. р. рішено обходити памятку наших ґеніїв Шевченка, Шашкевича і Федьковича на дню 2-го лат. червня с. р. музикально-декляматорским вечерком і запросити до співудїлу в тім торжестві також товариства ‚Народний Дім“, „Союз“ і „Міщаньску Читальню“.

В члени принято: пп. Андрія Забачиньского, Антона Клима, о. Ілію Масїкевича, п. Івана Ольшаньского, о. катехита Порайка, п. Юрія Центу, читальнї: з Жужеля, Лужан, Шипинець.

Дрібні вісти.

Президент краю ґр. Паче повернув вчера з Відня до Черновець.

— **Конкурс** на місце учителя при одноклясовій школї в Каменї з рускою викладовою мовою а знанем волоскої мови розписаний до кінця мая.

Пушка з надписию „Pentru scóla romănа in Sucéva“ прибита від якогось часу при самім вході тутешної церкви Параскеви. Може бути, що небавом появить ся і при вході церкви катедральної така сама пушка для недільної утїхи владики і его совітників. Так одже вже й самі церкви православні на Буковинї стають місцями цїлком явної аґітациї румунїзаторскої.

Нещасливі випадки. В Замістю хотів 22-го лат цьвітня с. р. Івон Некурюк зачерпути з своєї керниці води. Притім упав в глубінь і утопив ся.

В Дихтинци найдено 23-го цьвітня в гірскій ріці Путилівці тїло тамошнього мешканця Івана Максимюка. Позаяк не найдено на нім жадних слїдів убійства, то мабуть упав він зі сплаву в воду, де лежав через довший час.

В горальни в Чорнавці, на Буковинї, упав робітник Мартин Маршалок до кади з кипячою горівкою і попарив ся так, що есть лиш мала надїя удержати его при житю. Нещасливого привезено до краєвого шпиталю в Чернівцях.

— **Убійство.** В Шипотї, на Буковинї, найдено дня 28-го цьвітня на поли труна селянина Івана Вораша, на котрім видко було численні рани і покалїчене, а з того можна було вносити, що він став ся жертвою якогось розбійничого нападу. Підозріного о то убійство чоловіка вже арештовано.

— **Новий род збіжа.** Часописи роснйскі доносять, що в ґубернії полтавскій почали управляти новий род збіжа званого ґаоляном, звістного вже давно в Хинах. Результати засїву ґаоляну доказали, що ростина ся має у нас будучність перед собою. Ґаолян дає богато зерна, видержує добре посуху, не винищує землї и дозрїває з кінцем серпня. Крім того може ґаолян стояти в поли до пізної осени, бо его зерно не сипле ся. Зерно ґаоляну служить за поживу, або змішане з третою частію муки житної, або змелене на кашу, подібну до ячмінної. Зелений ґаолян скошений може бути також ужитий яко смачна пожива для худоби і відрастає на ново та дає другий покіс.

— **Сила грому.** В Найгофен, над рікою Кремс, в долїшній Австриї, лютилась дня 15-го с. м., о 2 год. по полудни, страшна буря з громами і градом. Буря надтягнула з полудневого заходу и нараз заблисло так, що здавалось на хвилю, як колиб огонь обняв цїлу околицю. Відтак загреміло страшно і грім ударив в величизну грушу, що стояла на яких сто кроків від хати одного селянина. А була то величезна ґруша, котрої пень мірив в обемі доокола 3 і пів метра; можна би було нарубати з неї 4 до 5 сяжнїв дров. Ту грушу розірвав отже грім на тисячї куснїв і розкинув їх з страшною силою на всї сторони. На сто кроків доокола була земля засипана великими і малими кусняии дерева, а з величезного пня остав ся лишь малий кусень на півтора метра високий. Сила грому була так велика, що вирвала навіть корінь, грубий за людску ногу, з землї, на два метри глубоко и кинула ним далеко на бік. Одень кусень пня, так великий, що двох людий не можуть его піднести, кинуло аж на 70 кроків далеко від пня на поле. Другий менший кусень мусїв летїти великим каблуком, бо перелетїв через долинку і сад та упав на 280 кроків далеко. Другі кусні поспадали на ґершки дерев і там повисли, або сторцом повбивали ся в землю навіт досить глубоко. Що би дерево було де попалене, нема і слїду. По сїм страшнім громі буря притихла і розійшла так, що ще лиш слабо було чути як би десь з дуже далека гуркіт громів. Видко з того, що в тім одним громі зібралась була вся сила електрична, якою воздух був переповнений.

Первсторога перед мантїями. До одної ґазети галицкої доносять, що вже тепер спекулянти и мантїї починають волочити ся по селах та туманити нарід з причини реґуляциї валюти. Діе ся то особливо у всхідній Галичині, де нарід темний і непорадний Лучали ся вже такі випадкі, що арендарь купував від селян паперові реньскі по 90 або 95 кр. за штуку, заявляючи, що если тепер не схотять взяти 90 або 95 кр., то пізнїйше дістануть 80 або й менше, бо нові грошї видано вже у Відни, а старі тратять вартість. В такий способ мали вже викупити досить паперових ренськых вандруючі крамарі від селян Мантїї надіють ся заробити грубі грошї, користаючи з темноти селян. — Було би дуже на часі, щоби наша інтеліґенция по селах поучила нарід і перестерігала перед такими дурисьвітами, що вже від тепер затирають руки на знаменитий заробок.

Пожар театру в Філядельфії. В середу минувшого тижня вечером перед самим представленем повстав в великім театрі в Філядельфії огонь. Артистами і публикою заволодїла паніка, так що почала ся справдїшна бійка при входових дверех. Якийсь мужчина ранив людий ножем, щоби дістати ся до дверий. Шістьохъ артистів згоріло, а 70 осіб з-поміж публики віднесло тяжкі ушкодженя. Шкоду оцїняють на мілїон долярів.

Користь з електричности. Инжинір Джексон в Пітсбурзї в Америци відкрив, що електричність дуже добре розганяє мраку. Джексон робив досліди в портї Бостону підчас великої мраки і пересьвідчив ся, що сильне сьвітло електричне розганяє еї пожевито на просторі двох акрів. Під впливом сьвітла електричного мрака скроплює ся в кількох мінутах и спадає як дощ, по котрім воздух стає цїлком чистий.

В який спосіб приходить шах перскій до грошей? Коли шах казав собі перший раз вирвати зуб, піддані его, хочячи ему осолодити біль, внесли ему ріжних подарунків на яких 10.000 дукатів. Від того часу, кілько разів шахови треба було гроший, все оголошував, що наміряє дати вирвати собі зуб — і каса наповнювалась. «Дивна річ — каже «Гражданин» — як виглядають уста шаха, бо сю операцию казав він на собі переводити вже 40 разів!»

Цїна збіжа.

В Черновцях платили дня 5-го мая 1892-го р. за 100 кільоґрамів найлїпшої:

пшениці	9.75—10.00	зл.
жита	8.25— 8.40	„
ячменю	7.50— 7.75	„
вівса	6.60— 6.75	„
ріпаку	11.50—11.75	„
конюшини	55.00—58.00	„
кукурудзи	5.40— 5.50	„
гороху	7.——8.—	„
оковити	16.——16.50	„

Курс монет

дня 5-го мая 1892-го р.

дукат	5.61	—5.68	зл.
рубель напер.	1.25	—1.25	„
наполеондор	9.48	—9.54	„
100 марок	58.45	—58.70	„

Слухач університета

бажає мати через лїто (червень, липень, серпень) учня в руcько-українській родинї. Більше листом. Адреса: Россія, Харьковъ. Post restante Lp.

DIE LAGE DER GR.-OR. RUTHENEN

in der

Bukowinaer gr.-or. Erzdiöcese.

Zugleich

Antwort auf die „Apologien“ des Bukowinaer gr.-or. Metropoliten Silvester Morariu-Andriewicz.

Im Auftrage der weltlichen gr.-or. Mitglieder der Czernowitzer ruthenischen Vereine verfasst von

Silvester Daszkiewicz.

171 сторін великої 8-ки. Цїна **1** зл. **50** кр. Зареком. почт. пересилку 15 кр. Замовити можна в редакциї ›Буковини‹ або книгарнї Пардїного.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодёжи, мёщанъ и селянъ,

подъ редакцією *Ом. Поповича*

выходитъ вже **8.** рôкъ въ Чернôвцяхъ мёсячными книжочками и коштує на рôкъ (1[2] книжочокъ)

тôлько одинъ зр.

Поодинокй книжочки „Бібліотеки“ высылає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСЬДА“

въ Чернôвцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

Антоній Табакар і Ґаіна,

В ЧЕРНІВЦЯХ, РИНОК.

Торговля коріня, вин і делїкатесів

Одинокий склад

аґентура для Буковини ц. к. фабрики господарских машин Claytona i- Schuttleworth-a.

Склад товарів з хиньского срібла.

ставку дзвінко кричали дикі качки. Прийшовши тихо до пасїки, дїд витягнув з-під катражної соломиняної покрівлї довгого щупа і пішов з ним прямо до старої берези. Задріжали дїдови руки, коли, наблизившись до корявої, ізігнутої берези, почав він тихо застромлювати щупа у мяку, товсто покриту торішним листом, землю. Далеко десь почала завивати болотня птиця-бугай.

— Во імя отця і сина, шепотів Омелько, проказуючи свої могутні, стародавні замови. Може з годину провозив ся дїд пильно ощупуючи цїкавий клаптик землї. Нарештї щуп, ховаючись трохи що не ввесь у мяку землю, ударився об щось тверде і дзенькнув.

— Є! подумав Омелько: — Благославен Господь нині і присно“ .... Небо на сході побілїло. Розливаючи нїжний сьвіт, випливав з-за гори волосожар. Усюди було тихо, спокійно; ледви що розвиті берези наповняли чудесним духом свіже повітря.

— Ой, коли-б ти, Петро Йвановичу, був отсе тут!... прошептав дїд; — ну, підожду поки стане уповні місяць, спущу тоді з лянцюга лютого Британа, а сам подивлюсь при місяцї, що Бог послав моєму щирому панові.

(Конець буде).

Видає і відповідає за редакцию: Сільвестер Дашкевич. З печатні Г. Чонпа.